

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ความต้องการและความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญนั้น เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาในเรื่องความต้องการข่าวสาร, ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร กับระดับการเปิดรับข่าวสาร, ความต้องการข่าวสารและความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนซึ่งการดำเนินการวิจัยมีดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นของรัฐและเอกชน ซึ่งมีจำนวน 306,556 คน (ข้อมูลประจำปีการศึกษา 2537-2539)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดตัวอย่างไว้ 400 คน เพื่อให้เป็นตัวแทนของนิสิตนักศึกษาจาก 4 มหาวิทยาลัย โดยการคำนวณขนาดของประชากรเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลตามสูตรของ Taro Yamane (อ้างใน วิเชียร เกตุสิงห์, 2537) จากจำนวนนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนและมหาวิทยาลัยรัฐทั้งหมด 306,566 คน (อ้างใน รายงานสถิติข้อมูลสถาบันอุดมศึกษาเอกชน/รัฐบาล ปีการศึกษา 2537-2539; สำนักงานปลัดทรวงมหาวิทยาลัย) ต้องการความเชื่อมั่นที่ 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% ขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องไม่น้อยกว่า 399 คน

สูตรของ Taro Yamane

$$n = \frac{N}{1 + N(E)^2}$$

n = กลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากรทั้งหมด

E = ค่าความคลาดเคลื่อน ซึ่งในที่นี้จะใช้ 0.05

$$\begin{aligned}
 \text{แทนค่า} \\
 n &= \frac{N}{1 + 306,566 \times 0.0025} \\
 &= \frac{306,566}{1 + 766.42} \\
 &= \frac{306,566}{767.42} \\
 &= 399.47 \\
 n &= 399.47 \\
 &\cong 400 \text{ คน}
 \end{aligned}$$

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน โดยใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มเฉพาะสถาบันที่มีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยเท่านั้น

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบจัดพวก (Stratified Sampling) โดยจัดเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ในแต่ละประเภท เลือกประเภทละ 2 แห่ง โดยใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อเลือกมหาวิทยาลัยเอกชน 2 มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยรัฐบาล 2 มหาวิทยาลัย โดยวิธีจับฉลาก ได้มหาวิทยาลัยเอกชน 2 มหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยและมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น และมหาวิทยาลัยรัฐบาล 2 มหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขั้นที่ 3 ใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบกำหนดจำนวนตัวอย่าง (Quota Sampling) โดยกำหนดข้อมูลจากมหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง มหาวิทยาลัยละ 100 คน

ขั้นที่ 4 ในแต่ละมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยผู้วิจัยและนิสิตนักศึกษา 2 คน จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ไปแจกแบบสอบถามตามมหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตามลำดับ จนครบจำนวนตามต้องการ (แห่งละ 100 คน)

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำแนกตามสมมติฐานของการวิจัย 5 ข้อ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับระดับเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ
การร่างรัฐธรรมนูญ

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากรของนิสิตนักศึกษาและบิดามารดา

- เพศ
- อายุ
- สถานศึกษา
- สาขาวิชา
- การศึกษามิดา
- การศึกษามารดา
- สถานภาพการสมรสของบิดามารดา
- รายได้บิดามารดาารวมกัน

ตัวแปรตาม คือระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญของนิสิตนักศึกษา

สมมติฐานข้อที่ 2 ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับความต้องการข่าวสาร
เกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากรของนิสิตนักศึกษาและบิดามารดา

- เพศ
- อายุ
- สถานศึกษา
- สาขาวิชา
- การศึกษามิดา
- การศึกษามารดา
- สถานภาพการสมรสของบิดามารดา
- รายได้บิดามารดาารวมกัน

ตัวแปรตาม คือ ความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

สมมติฐานข้อที่ 3 ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเปิดรับ
ข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางประชากรของนิสิตนักศึกษาและบิดามารดา

- เพศ
- อายุ
- สถานศึกษา
- สาขาวิชา
- การศึกษาบิดา
- การศึกษามารดา
- สถานภาพการสมรสของบิดามารดา
- รายได้บิดามารดา

ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

สมมติฐานข้อที่ 4 ความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญมีความสัมพันธ์กับ
ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

ตัวแปรอิสระ คือ ความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

ตัวแปรตาม คือ ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

สมมติฐานข้อที่ 5 ความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ
มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดรับข่าวสาร

ตัวแปรอิสระ คือ ความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

ตัวแปรตาม คือ ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

สมมติฐานข้อที่ 6 ความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญมีความสัมพันธ์กับ
ความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

ตัวแปรอิสระ คือ ความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร, ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามที่ใช้วิจัยในครั้งนี้เป็นคำถามปลายปิด (Close-Ended Questionnaire) เพื่อใช้หาค่าทางสถิติ และคำถามปลายเปิดเพียงบางส่วนที่จำเป็นเพื่อประกอบการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ แบบสอบถามทั้งหมดมี 18 ข้อ แบ่งเป็น 3 ส่วน โดยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามทั่วไปที่เกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของนิสิตนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ สถานศึกษา สาขาวิชา และลักษณะทางประชากร รวมทั้งสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของบิดามารดา ประกอบไปด้วย ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้รวมของบิดามารดา (ข้อ 1 ถึงข้อ 9)

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับระดับการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งประกอบไปด้วยความถี่ในการเปิดรับเป็นจำนวนครั้งต่อสัปดาห์ และความมากน้อยของนาฬิกาต่อวัน จากสื่อมวลชน และสื่อบุคคล (ข้อ 10 ถึงข้อ 11)

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการและความพึงพอใจมากน้อยของนิสิตนักศึกษาในสื่อมวลชน สื่อบุคคล เนื้อหาและรูปแบบของข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ จากสื่อ (ข้อ 12 ถึงข้อ 16)

ความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

การหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามนั้น ได้จากการนำแบบสอบถามที่ได้ไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิช่วยตรวจสอบในด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องเหมาะสมทางการใช้ภาษา และความชัดเจนของแบบสอบถาม
2. ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ได้นำไปทดสอบ (Pretest) กับผู้ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถาม 30 ชุดไปคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha) ตามวิธีของ Cronbach (วิเชียร เกตุสิงห์, 2534 : 116) โดยจำแนกการวัดเป็นส่วน ๆ ตามลักษณะของแบบสอบถามดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างและบิดามารดา

ส่วนที่ 2 ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ค่าความเชื่อมั่น (alpha) 0.9249

ส่วนที่ 3 ความต้องการและความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ค่าความเชื่อมั่น (alpha) 0.9282

ส่วนที่ 4 ความต้องการและความพึงพอใจในการนำเสนอข่าวสารทางสื่อมวลชน และสื่อบุคคล ได้ค่าความเชื่อมั่น (alpha) 0.8714

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบและแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนิสิตนักศึกษาทั้ง 4 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองพร้อมกับนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยละ 1 คน โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม 2540 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2541 และได้แบบสอบถามครบจำนวน 400 ชุด

ขั้นตอนการประมวลผลข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการกับข้อมูลทั้ง 400 ชุด ดังต่อไปนี้

1. ทำการลงรหัสข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม
2. เมื่อลงรหัสเรียบร้อยแล้วกรอกรหัสลงในแบบฟอร์มลงรหัส (Coding Form) เพื่อนำไปบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์
3. ดำเนินการประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) เพื่อคำนวณค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย
4. นำผลการคำนวณค่าสถิติที่ได้มาเขียนวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัย

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปรดังต่อไปนี้

1. การวัดระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	= 5	คะแนน
มาก	= 4	คะแนน
ปานกลาง	= 3	คะแนน
น้อย	= 2	คะแนน
น้อยที่สุด	= 1	คะแนน

(โดยรวมระดับการเปิดรับที่เป็นความบ่อยครั้งต่อสัปดาห์ และระยะเวลาการเปิดรับ/วัน แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย เป็นระดับการเปิดรับตามเกณฑ์การให้คะแนนที่ตั้งไว้ข้างต้น)

2. การวัดความต้องการสื่อในการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	= 5	คะแนน
มาก	= 4	คะแนน
ปานกลาง	= 3	คะแนน
น้อย	= 2	คะแนน
น้อยที่สุด	= 1	คะแนน

3. การวัดความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	= 5	คะแนน
มาก	= 4	คะแนน
ปานกลาง	= 3	คะแนน
น้อย	= 2	คะแนน
น้อยที่สุด	= 1	คะแนน

4. ความต้องการและความพึงพอใจในเนื้อหาและรูปแบบในประเด็นร่าง ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	= 5	คะแนน
มาก	= 4	คะแนน
ปานกลาง	= 3	คะแนน
น้อย	= 2	คะแนน
น้อยที่สุด	= 1	คะแนน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

ผู้วิจัยตั้งเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนไว้ดังนี้

ระดับการเปิดรับข่าวสาร, ความต้องการและความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย
มากที่สุด	5.00 - 4.50
มาก	4.49 - 3.50
ปานกลาง	3.49 - 2.50
น้อย	2.49 - 1.50
น้อยที่สุด	1.49 - 1.00

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method)

โดยใช้ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และการนำเสนอข้อมูลโดยตารางแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของนิสิตนักศึกษาและบิดามารดา รวมทั้งระดับการเปิดรับสื่อของนิสิตนักศึกษา

2. การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic)

โดยใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย t -Test (2 กลุ่ม) และ การวิเคราะห์ความแปรปรวน (มากกว่า 2 กลุ่ม)

ใช้การวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4-6

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยใช้โปรแกรม SPSS (Statistic Package for the Social Science)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย